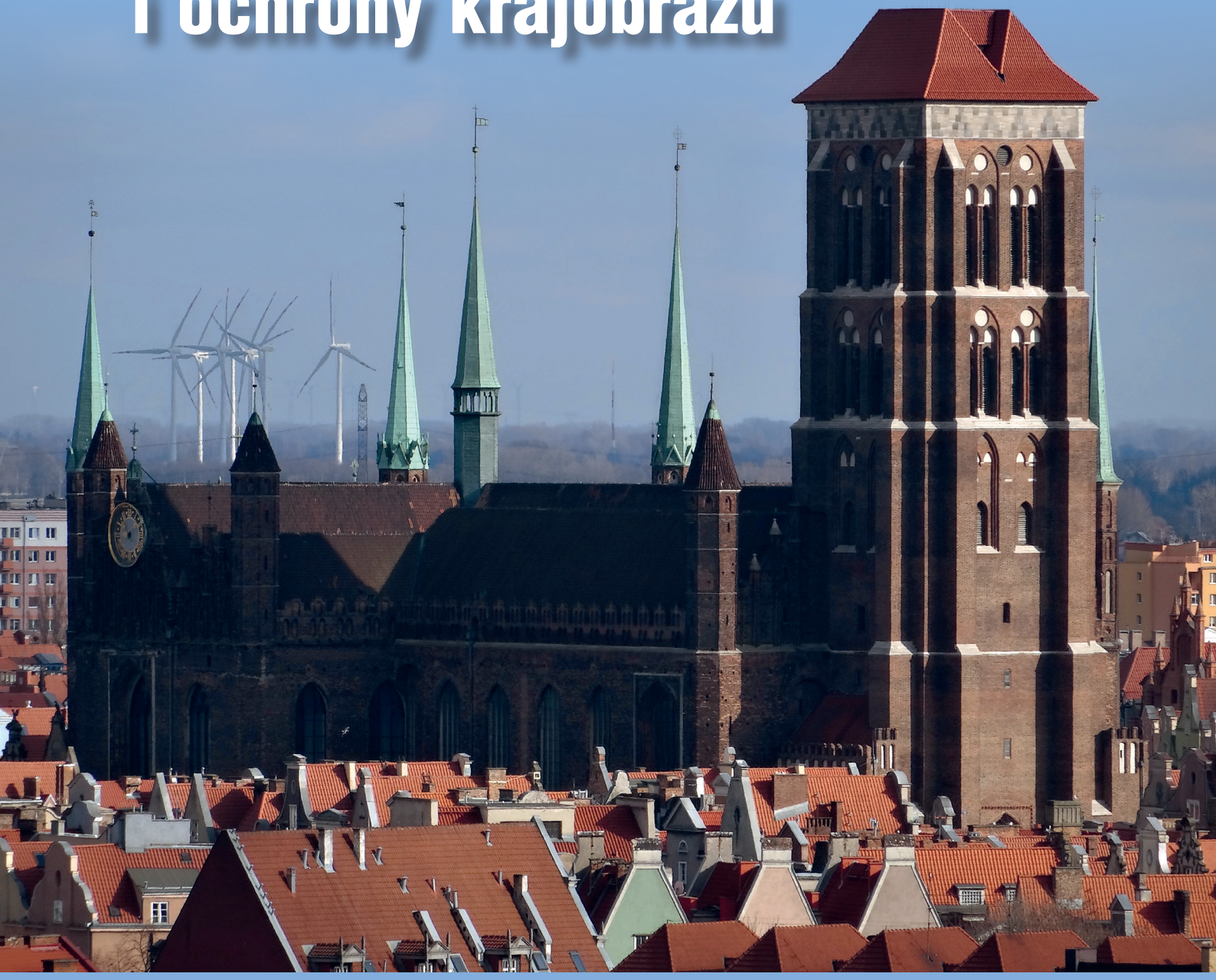
Aleksandra Sas-Bojarska

Wielkie inwestycje w kontekście zagrożeń i ochrony krajobrazu

Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ
Dariusz Mikielewicz

REDAKTOR PUBLIKACJI NAUKOWYCH
Michał Szydłowski

RECENZENCI
Mieczysław Kochanowski
Piotr Lorens
Michał Stangel

SKŁAD I PROJEKT OKŁADKI
Wioleta Lipska-Kamińska

ZDJĘCIE NA OKŁADCE
Aleksandra Sas-Bojarska

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Wydanie II (wydanie I – 2017)

Oferta wydawnicza Politechniki Gdańskiej jest dostępna pod adresem https://press.pg.edu.pl/.
Książki można zamawiać za pośrednictwem e-sklepu PG – https://sklep.pg.edu.pl/.

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2026

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0.

ISBN 978-83-7348-963-9

Spis treści

1. Wprowadzenie 6

2. Inwestycje infrastrukturalne i przemysłowe jako źródła potencjalnych zagrożeń krajobrazowych 8
2.1. Potrzeba rozwoju gospodarczego 8
2.2. Rodzaje i klasyfikacja inwestycji mogących szkodzić krajobrazowi 11
2.3. Przykłady wielkich inwestycji 13
2.4. Zagrożenia krajobrazu – dobra wspólnego. Ujęcie ogólne 21
2.5. Zagrożenia krajobrazu wielkimi inwestycjami – co obserwujemy? 22
2.6. Wyzwania dotyczące ochrony krajobrazu 24

3. Ochrona prawna a zagrożenia krajobrazu w Polsce 27
3.1. Krytyczna ocena prawnej ochrony krajobrazu w Polsce 27
3.2. Ochrona krajobrazu w kontekście dokumentów ogólnych 29
3.3. Ochrona krajobrazu w dokumentach planistycznych 31
3.4. Ochrona krajobrazu w ocenach środowiskowych 33
3.5. Ochrona krajobrazu w kontekście partycypacji społecznej 35
3.6. Ochrona krajobrazu w „ustawie krajobrazowej" – ocena krytyczna 41

4. Studia krajobrazowe dla wielkich inwestycji 43
4.1. Metody stosowane w OOŚ – ujęcie ogólne 43
4.2. Studia krajobrazowe – ujęcie ogólne 44
4.3. Potrzeba studiów krajobrazowych w OOŚ 45
4.4. Etapy studiów krajobrazowych w OOŚ 48
4.4.1. Ujęcie ogólne 48
4.4.2. Studia wyjściowe 49
4.4.3. Właściwa ocena ekspercka 54

5. Studium przypadków 72
5.1. Uzasadnienie wyboru i metod ocen przypadków 72
5.2. Obwodnica Augustowa (Rospuda) 76
5.2.1. Wprowadzenie – przedmiot oceny oddziaływania na krajobraz 76
5.2.2. Geneza oceny oddziaływania na krajobraz obwodnicy Augustowa 77
5.2.3. Zastosowana metoda oceny oddziaływania na krajobraz 79
5.2.4. Szczegółowy opis oceny oddziaływania inwestycji na krajobraz 80
5.3. Elektrownia węglowa pod Pelplinem 117
5.3.1. Wprowadzenie – przedmiot oceny oddziaływania na krajobraz 117
5.3.2. Zastosowana metoda oceny oddziaływania na krajobraz 118
5.3.3. Szczegółowy opis oceny oddziaływania inwestycji na krajobraz 118
5.4. Farma wiatrowa „Malbork" 151
5.4.1. Wprowadzenie 151
5.4.2. Zastosowana metoda weryfikacji oceny oddziaływania na krajobraz 152
5.4.3. Wnioski z ekspertyzy dotyczące oceny oddziaływania inwestycji na krajobraz 154

5.5. Trasa Kwiatkowskiego w Gdyni ... 166
5.5.1. Historia OOŚ Trasy Kwiatkowskiego ... 166
5.5.2. Opis zagrożonego krajobrazu ... 170
5.5.3. Opis planowanej trasy pod kątem zagrożeń dla krajobrazu ... 170
5.5.4. Studium architektoniczno-krajobrazowe ochrony TPK ... 172
5.5.5. Ocena skutków krajobrazowych ... 172
5.5.6. Środki łagodzące ... 177
5.5.7. Projekt po zmianach ... 184
5.5.8. Niepowodzenia ... 190
5.5.9. Niewykorzystane szanse ... 192
5.5.10. Podsumowanie ... 193
5.6. Przeprawa mostowa pod Wyszogrodem ... 193
5.6.1. Historia OOŚ przeprawy mostowej pod Wyszogrodem ... 193
5.6.2. Opis zagrożonego krajobrazu i krajobrazu kulturowego ... 194
5.6.3. Opis planowanej przeprawy pod kątem zagrożeń dla krajobrazu ... 195
5.6.4. Ocena skutków krajobrazowych ... 198
5.6.5. Środki łagodzące ... 199
5.6.6. Studium geotechniczno-architektoniczne ... 200
5.6.7. Projekt po zmianach ... 201
5.6.8. Niepowodzenia w unikaniu skutków ... 204
5.6.9. Niewykorzystane szanse związane z OOŚ ... 205
5.6.10. Podsumowanie przypadku ... 207

6. Podsumowanie i wnioski ... 208

Literatura ... 212

Streszczenie ... 222

Summary ... 223

Prof. dr hab. inż. arch. Aleksandra Sas-Bojarska zajmuje się problemami kształtowania miasta z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, rewitalizacją struktur zurbanizowanych w kontekście scalania miast, metodologią ocen oddziaływania na krajobraz, ochroną i kształtowaniem krajobrazu.

Ukończyła architekturę i planowanie przestrzenne na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej. Habilitację uzyskała w 2008 r. na podstawie rozprawy „Przewidywanie zmian krajobrazowych w gospodarowaniu przestrzenią z wykorzystaniem ocen oddziaływania na środowisko na przykładzie transportu drogowego", uhonorowanej nagrodą im. prof. J. Kołodziejskiego przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska i wyróżnionej przez Ministra Infrastruktury.

Ma bogaty dorobek naukowy, prezentowany na wielu konferencjach krajowych i zagranicznych. Jej dorobek zawodowy w dziedzinie urbanistyki i planowania przestrzennego obejmuje kilkadziesiąt prac badawczo-studialnych, planistyczno-koncepcyjnych, opracowań eksperckich oraz raportów.

Jest członkiem Towarzystwa Urbanistów Polskich, wiceprzewodniczącą Zarządu Polskiego Klubu Ekologicznego Okręgu Wschodnio-Pomorskiego, pełniła przez lata społeczną funkcję przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji ds. OOŚ w Gdańsku przy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Obszerne omówienie reprezentatywnej grupy przypadków nie tylko uwiarygodnia treść książki i wnioski z niej płynące, ale i stanowi o jej wartości aplikacyjnej; omówione przypadki, okoliczności jakie towarzyszyły ich realizacji, a także krytyczne przedstawienie skutków przeprowadzonych działań są swoistym poradnikiem dla zainteresowanych. Charakter książki, zgromadzona w niej wiedza teoretyczna oraz opisy doświadczeń zawodowych własnych wskazują, że swoich czytelników znajdzie ona zarówno wśród studentów, podejmujących studia na różnych kierunkach kształcących w dziedzinie ochrony środowiska, a zwłaszcza krajobrazu, jak i pracujących zawodowo w tych dziedzinach.

prof. dr hab. inż. arch. Mieczysław Kochanowski

Autorka prezentuje zarówno szerokie ujęcie tematu od strony teoretycznej, jak i własne – płynące z doświadczenia przy realizacji podobnych prac – sugestie dotyczące zasadności wykorzystania poszczególnych metod postępowania przy pracach nad określeniem skutków krajobrazowych realizacji […] *inwestycji, w tym – minimalizowaniu ich wpływu na krajobraz.*

Praca bazuje na współczesnej, aktualnej literaturze przedmiotu, co pozwoliło na przedstawienie najnowszego stanu wiedzy w odniesieniu do omawianych zagadnień.

prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens

Monografia jest podsumowaniem badań oraz autorskich doświadczeń studialno-projektowych, branżowych i eksperckich, dotyczących wielkich inwestycji infrastrukturalnych i przemysłowych. W kontekście wciąż istotnych w Polsce potrzeb cywilizacyjnych, w tym przemysłowych i infrastrukturalnych, ochrona krajobrazu w przypadku realizacji takich inwestycji jest bez wątpienia zagadnieniem aktualnym i istotnym.

Cennym uzupełnieniem treści jest bogaty materiał ilustracyjny, który pozwala na lepsze zrozumienie treści.

dr hab. inż. arch. Michał Stangel

WYDAWNICTWO